
Competent: ruggengraat voor een op competenties gebaseerd arbeidsmarkt- en loopbaanbeleid

De noden zijn bekend: vinden van jongeren met competenties en kwalificaties die voldoen aan de gestelde eisen, aan het werk houden van oudere werknemers in een aangepast loopbaanpad, inschakelen van mensen met beperkte kwalificaties, aanmoedigen van levenslang leren, erkennen van verworven competenties en ervaring, flexibele loopbaanpaden in een globaliserende economie, hardnekkige knelpuntberoepen, enzovoort.

De Vlaamse sociale partners stellen daarom competentie- en talentontwikkeling centraal in hun overleg. Ze benadrukken ook de nood aan up-to-date informatie over de arbeidsmarkt, de noodzakelijkheid om in te spelen op beroepen van de toekomst, het versterken van competenties, en het invoeren van de mogelijkheid om POP op te stellen.¹ Betere bemiddeling, begeleiding en opleiding zijn eveneens cruciaal.² En de interregionale arbeidsmobiliteit is ook al enkele jaren een belangrijk thema voor de drie sociaal-economische raden van België.

Waarom ROME/Competent

Tot nu toe ontbrak het echter aan een instrument om dat beleid te ondersteunen. Met Competent komt daarin verandering. Een viertal jaren geleden bood zich voor de SERV en de sociale partners een unieke opportuniteit aan om een partnerschap te vormen met de VDAB rond de herziene versie van de ROME. ROME staat voor Répertoire Opérationnel des Métiers et des Emplois en is een systeem van Pôle emploi (F), de Franse dienst voor

arbeidsbemiddeling. Op het moment dat de SERV zich aan het bezinnen was over de beroepsprofielenwerking en op zoek was naar een betere methode en efficiëntere manier van werken, was Pôle emploi bezig met de herziening van de ROME.

De nieuwe versie van de ROME biedt een aantal reële voordelen. Niet alleen is het een arbeidsmarktdekkend systeem dat door de Franse sociale partners, bedrijven en organisaties is gevalideerd en dat ondertussen al meer dan twintig jaar zijn waarde heeft bewezen op de Franse arbeidsmarkt, de nieuwe ROME is ook een IT-based systeem.

De structuur van de ROME biedt als bijkomende voordelen dat de onderlinge relaties tussen beroepen duidelijk wordt gemaakt. Activiteiten en competenties die gemeenschappelijk zijn, geven direct inzicht in mogelijke jobmobiliteit, al dan niet met bijkomende opleiding of ervaring. Het is mogelijk beroepen vanuit diverse invalshoeken te bekijken: transsectoraal, laaggekwalificeerd, of omgekeerd, gecertificeerd, enzovoort.

Rond ROME/Competent heeft zich intussen een internationaal partnerschap ontwikkeld: Pôle emploi, SERV, VDAB, Le FOREM, Actiris, Bruxelles-

formation en het Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft (ADG).

Wat is Competent

Competent is dus het nieuwe, innovatieve IT-systeem waarmee de SERV, samen met de sociale partners, een gemeenschappelijk referentiekader wil creëren om in Vlaanderen beroepsactiviteiten te beschrijven en wat men daarvoor moet kunnen en kennen. De Competentfiches zullen de nieuwe beroepscompetentieprofielen zijn van de SERV.

Hergebruik van de ROME-data in combinatie met andere gevalideerde bronnen zoals de vroegere beroepscompetentieprofielen van de SERV, Cobra (VDAB), REM (Le FOREM), sectorale beroepsprofielen en de beroepscompetentieprofielen van de Nederlandse branches, laat toe dat beroepscompetentieprofielen in Competent snel kunnen worden gemaakt en ook snel kunnen worden geactualiseerd.

Concreet gedrag op de werkvloer verbinden aan beroepsactiviteiten en dus in een bepaalde context situeren en objectiveren, levert een potentieel krachtige tool op om loopbanen uit te stippelen, kansen op de arbeidsmarkt te verhelderen, vacatures uit te schrijven en te matchen, opleidingen op maat uit te tekenen, verworven ervaringen en competenties te valoriseren, enzovoort.

Het maken en actualiseren van de beroepscompetentieprofielen en de standaarden voor ervaringsbewijzen gebeurt voortaan via online werkbanken in Competent, die speciaal zijn gecreëerd voor de SERV-onderzoekers en de sociale partners.

Wat heeft Competent te bieden

ROME/Competent biedt een gemeenschappelijk referentiekader dat het hele universum dekt van beroepen en dat door de (sectorale) sociale partners is gevalideerd. Competent is tegelijk een informatiebank die voor iedereen makkelijk toegankelijk zal zijn.

Qua opbouw en inhoud sluiten de Competentfiches naadloos aan bij de ROME-fiches. Dat verzekert niet alleen de automatische uitwisselbaarheid

van gegevens met de Franse partner, maar ook en vooral met de Belgische partners en – op termijn – Europees. De Europese connectie en interconnectiviteit kan worden gelegd via ESCO en ISCO, wat van bij het begin technisch werd voorzien en nu verder inhoudelijk zal worden uitgewerkt. ISCO is de internationale standaardclassificatie van beroepen die door het ILO wordt beheerd sinds 1957 en wordt wereldwijd gehanteerd voor statistische rapportering en vergelijkend onderzoek met betrekking tot beroepen op de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld input voor OESO-rapporten en forecasting van arbeidsmarkt-evoluties door Cedefop). Het systeem ESCO (European taxonomy for Skills, Competences and Occupations), dat momenteel wordt gelanceerd door de Europese Commissie, bouwt verder op ISCO. Met ESCO wil de Europese Commissie in het kader van 'Europe 2020' de dienstverlening en de interoperabiliteit tussen de publieke bemiddelingsdiensten en andere arbeidsmarktactoren ondersteunen, maar tegelijkertijd ook een brug bouwen tussen de domeinen Werk en Onderwijs op Europees niveau binnen de context van het EQF (European Qualification Framework).

De jaarlijkse actualisering van (onderdelen van) de inhoud levert informatie aan over de evoluties in activiteiten, vereiste competenties en beroepen. Deze functie wordt versterkt door input vanuit de dienstverlening van de VDAB: als blijkt dat bepaalde activiteiten systematisch door bedrijven als cruciaal naar voren worden geschoven, wordt die informatie terug geploegd in het systeem. Een systeem dus dat interactief werkt met realtime informatie uit de arbeidsmarkt.

Het systeem Competent is een open systeem. Daardoor kan de informatie ook makkelijk door derden worden ingezet, in eerste instantie de publieke bemiddelingsdiensten en de publieke opleidingsverstrekkers, maar zeker ook onderwijs voor bijvoorbeeld de inhoud van de beroepskwalificaties.

Competent opent dus een perspectief op transparante, up-to-date arbeidsmarktinformatie die vlot kan worden uitgewisseld en zicht biedt op nieuwe arbeidsmarktservices en een kwalificatiestructuur die op reële arbeidsmarktinformatie is gebaseerd.

Standaarden voor het ervaringsbewijs zullen ook sneller kunnen worden gemaakt op basis van de

beroepscompetentieprofielen in Competent. De activiteiten en bijhorend kunnen zitten al gevalideerd in Competent en moeten enkel nog worden geselecteerd en verder geconcretiseerd voor een welbepaalde standaard. Het EVC-beleid in de vorm van ervaringsbewijzen kan dus met Competent direct een nieuw elan krijgen.

Hoe ver staat het met de operationalisering

De inhoud van Competent wordt stapsgewijze ingevuld. De prioriteiten worden door de SERV-partners bepaald. Ze houden daarbij uiteraard rekening met de eigen prioriteiten (cf. WIP en Pact 2020), maar ook met die van de Synerjobpartners in het licht van knelpuntvacatures en met vragen die vanuit onderwijs komen.

Momenteel ligt de prioriteit op beroepen in de transport- en logistieke sector, operatoren in de industrie, IT-beroepen en onderhoudsberoepen, en enkele niet-gereguleerde beroepen in de social profit.

Het Competentieteam van de SERV vult de beroepscompetentieprofielen in Competent in, met inbreng van expertise van de VDAB, zodat ze klaar staan in de werkbanken van de experten en validatoren van de (sectorale) sociale partners. Het valideringsproces is sinds januari 2011 gestart voor een aantal profielen. Het is nu aan de (sectorale) sociale partners om dit cruciale en unieke arbeidsmarktinstrument te laten werken...

Leen Vanaerschot³
SERV

Noten

1. Cf. het Pact 2020.
2. Cf. het werkgelegenheid- en investeringsplan (WIP).
3. Met dank aan Mireille Gillebeert (VDAB) en Gerd Goetschalckx (VDAB) voor de inbreng van know how en de technische ondersteuning bij de uitvoering van het project Competent.